

Pressiteade

Luxembourg, 11. september 2018

Õhusaaste: audiitorid hoiatavad, et ELi kodanike tervis ei ole endiselt piisavalt kaitstud

Euroopa Kontrollikoja avaldatud uue aruande kohaselt ei ole ELi meetmed inimeste tervise kaitsmiseks õhusaaste eest andnud oodatud mõju. Õhusaaste põhjustab ELis igal aastal umbes 400 000 enneaegset surma ja terviseiga seotud välised kulud moodustavad sadu miljardeid eurosid. Audiitorid hoiatavad, et õhusaaste tekitatav oluline kahju inimestele ja majandusele ei kajastu veel asjakohastes meetmetes üle kogu ELi. Audiitorid lisavad, et enneaegsed surmad on peamiselt tingitud sellistest õhusaasteainetest nagu tahked osakesed, lämmastikdioksiid ja maapinnalähedane osoon.

2008. aasta välisõhu kvaliteedi direktiiv on ELi puhta õhu poliitika nurgakivi, kuna selles on sätestatud õhus sisalduvate saasteainete kontsentratsiooni kvaliteedistandardid. Audiitorid hindasid direktiivi ülesehitust, kas liikmesriigid on seda tõhusalt rakendanud ning seda, kas komisjon kontrollis ja jõustas selle rakendamist. Lisaks hinnati, kas õhukvaliteeti käsitleti ELi muudes poliitikavaldkondades vajalikul määral ja toetati piisavalt ELi fondidest, ning kas üldsust on õhukvaliteedi küsimustest hästi teavitatud.

Aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Janusz Wojciechowski märkis, et „õhusaaste on suurim tervist ohustav keskkonnanrisk Euroopa Liidus. Viimastel aastakümnetel on ELi poliitika aidanud heitkoguseid vähendada, kuid õhukvaliteet pole samas tempos paranenud ning avaldab rahvatervisele endiselt olulist negatiivset mõju.“

ELi õhukvaliteedi standardid kehtestati peaaegu kakskümmend aastat tagasi ning audiitorid leidsid, et mõned neist on palju vähenõudlikumad kui Maailma Terviseorganisatsiooni suunised ja tasemed, mida soovitatakse kõige hiljutisemate teaduslike tõendite põhjal. Audiitorite sõnul on saasteainete heitkogused küll vähenenud, kuid enamik liikmesriike ei järgi ikka veel ELi õhukvaliteedi standardeid ega võta küllaldaselt tõhusaid meetmeid õhukvaliteedi parandamiseks.

Lisaks on oht, et õhusaastet on alahinnatud, kuna seda ei pruugita olla mõõdetud õigetes kohtades. Õhukvaliteedi kavad, mis on välisõhu kvaliteedi direktiivi üks olulisemaid nõudeid, ei ole sageli andnud oodatud tulemusi.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Komisjon seisab liikmesriikides õhukvaliteedinõuete täitmise üle järelevalvet tehes silmitsi piirangutega. Komisjoni täitemeetmed ei ole seni taganud liikmesriikides direktiiviga kehtestatud õhukvaliteedi piirtasemetega järgimist. Audiitorid sedastavad, et ehkki komisjon on algatanud paljude liikmesriikide vastu kohtumenetlusi ja kohus on otsustanud komisjoni kasuks, ei pea liikmesriigid ikka veel sageli õhukvaliteedi piirtasemetest kinni.

Kontrollikoda täheldas, et õhukvaliteedi parandamiseks eraldatud ELi rahastamine võib pakkuda kasulikku abi, kuid rahastatavad projektid ei ole alati piisavalt sihipärased. Liikmesriikidesse tehtud auditikülastuste käigus täheldati mõningaid häid näiteid – eelkõige puudutas see ELi programmi LIFE kaudu rahastatud projekte.

Audiitorite sõnul on õhusaaste pakiline rahvatervise probleem ja selle lahendamisel on äärmiselt oluline üldsuse teadlikkus ja teavitamine. Viimasel ajal on kodanikud õhukvaliteedi küsimustesse rohkem sekkunud ja pöördunud liikmesriikide kohtutesse, mis on mitmes liikmesriigis otsustanud, et inimestel on õigus puhtale õhule. Siiski leidsid audiitorid, et kaitse, mida välisõhu kvaliteedi direktiiv pakub kodanike kohtusse pöördumise õigusele, ei ole nii selge kui teiste keskkonnadirektiivide puhul. Audiitorite sõnul oli kodanikele õhukvaliteedi kohta pakutav teave kohati ebaselge.

ELi õhukvaliteedi parandamiseks soovivad audiitorid järgmisi meetmeid:

- Euroopa Komisjon peaks õhukvaliteedi parandamiseks tõhusamalt tegutsema;
- välisõhu kvaliteedi direktiivi tuleks ajakohastada;
- õhukvaliteedi poliitika tuleks seada prioriteediks ja see tuleks lisada muudesse ELi poliitikavaldkondadesse;
- üldsuse teadlikkust ja teavitamist tuleks parandada.

Toimetajatele

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja tsiviilühiskonna esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes antud soovitustest viiakse ka ellu. Täidetud soovituste suur osakaal näitab kontrollikoja töö kasulikkust ELi kodanike jaoks.

Eriaruanne nr 23/2018: „Õhusaaste: meie tervis ei ole veel piisavalt kaitstud“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu ELi 23 keeles.